

BG

BG

BG

КОМИСИЯ НА ЕВРОПЕЙСКИТЕ ОБЩНОСТИ

Брюксел, 8.9.2008
COM(2008)542 окончателен

**ДОКЛАД НА КОМИСИЯТА
ДО ЕВРОПЕЙСКИЯ ПАРЛАМЕНТ И ДО СЪВЕТА**

**ШЕСТИ ДОКЛАД ЗА СЪСТОЯНИЕТО НА УПРАВЛЕНИЕТО НА
РАДИОАКТИВНИ ОТПАДЪЦИ И ОТРАБОТЕНО ГОРИВО В ЕВРОПЕЙСКИЯ
СЪЮЗ**

SEC(2008)2416

ДОКЛАД НА КОМИСИЯТА ДО ЕВРОПЕЙСКИЯ ПАРЛАМЕНТ И ДО СЪВЕТА

ШЕСТИ ДОКЛАД ЗА СЪСТОЯНИЕТО НА УПРАВЛЕНИЕТО НА РАДИОАКТИВНИ ОТПАДЪЦИ И ОТРАБОТЕНО ГОРИВО В ЕВРОПЕЙСКИЯ СЪЮЗ

1. ВЪВЕДЕНИЕ

В съобщението си „Енергийна политика за Европа“¹ от 10 януари 2007 г. Комисията подчерта, че ядрената енергия поставя важни въпроси по отношение на отпадъците и те следва да бъдат включени в бъдещата работа на Общността. Както е посочено в новата Примерна ядрена програма², неразделна част от пакета, представен със съобщението, „отпадъците са главно въпрос, свързан с околната среда и здравето; като такива, управлението и погребването на радиоактивни отпадъци трябва да бъдат подложени на същия задълбочен контрол, който се прилага към всички проекти с евентуално въздействие върху хората и тяхната околна среда“ и дискусията следва да се съсредоточи именно върху „гарантиране изготвянето от страна на държавите-членки на национални планове за управление на радиоактивните отпадъци“.

В заключенията си от 8 май 2007 г. относно ядрената безопасност и безопасното управление на отработено ядрено гориво и радиоактивни отпадъци Съветът посочва, че всяка държава-членка на ЕС следва да бъде настоятелно призована „да изготви и актуализира постоянно национална програма за безопасното управление на радиоактивните отпадъци и отработеното гориво, която да включва всички радиоактивни отпадъци, намиращи се под нейната юрисдикция и да се отнася до всички етапи на управление“.

След 30 години научни изследвания е доказано в достатъчна степен, че геоложкото погребване на радиоактивните отпадъци е понастоящем най-безопасното и най-балансирано решение за управлението в дългосрочен план на високоактивните отпадъци и отработеното гориво, които подлежат на директно погребване, въпреки че приложната научно-изследователска и развойна дейност трябва да продължи в областите, определени от основните заинтересовани научно-изследователски организации и координирани посредством Седмата рамкова програма на Евратом.

Настоящият доклад предоставя общ поглед върху сегашното състояние на управлението на радиоактивните отпадъци и на отработеното гориво в ЕС въз основа на шестия доклад за състоянието „Управление на радиоактивни отпадъци и отработено гориво в Европейския съюз“³. Той предлага също така дейности на равнището на Общността и на национално равнище с цел да гарантира напредък в посока на създаване на съоръжения за погребване на радиоактивни отпадъци и отработено гориво.

¹ COM(2007) 1 окончателен

² COM(2006) 844 окончателен

³ COM ([...]), [...] окончателен

2. УПРАВЛЕНИЕ НА РАДИОАКТИВНИ ОТПАДЪЦИ И ОТРАБОТЕНО ГОРИВО

2.1. Политики и практики

Политиките и практиките на държавите-членки по отношение на радиоактивните отпадъци и отработеното гориво отразяват тяхното историческо, научно и технологично развитие. Понастоящем пет държави са избрали преработването, а две държави активно прилагат възможността за директно погребване на отработеното гориво. В по-голямата част от държавите не съществува окончателна политика по отношение на отработеното гориво, прилагат се само разпоредби за гарантиране на безопасен продължителен период на съхраняване (50—100 години).

За най-опасната категория от отпадъци, високоактивните отпадъци и отработено гориво, които подлежат на директно погребване, напредък по отношение на проектите за погребване на отпадъци е отбелязан само в няколко държави-членки, а именно Финландия, Швеция и Франция. Вероятно до 2025 г. тези страни ще разполагат с действащи съоръжения за погребване на отпадъци. Очаква се Германия и Белгия да ги последват до 2040 г. Останалите страни не са напреднали до такава степен. Много от тях не са отбелязали такъв напредък, поради политическата чувствителност на въпроса, недостатъчни научни, технически и финансови средства и/или поради други исторически и социални причини.

Финландия показва, че собствени национални хранилища могат да се изградят дори в рамките на малки ядрени програми. В този случай сътрудничеството със шведската ядрена програма помогна за намаляване на разходите. С цел оптимизиране на разходите нараства броят на многонационалните инициативи в подкрепа на национални решения чрез съвместни дейности, програми и трансфер на знания, както и обсъждане на възможности за регионални решения както на международно равнище, така и на равнището на ЕС. Научно-изследователската дейност и демонстрационните проекти по Европейските рамкови програми са допринесли за постигане на напредък в тази област. Подобно е положението и при дълго живеещите ниско- и средноактивни отпадъци, тъй като и за този вид отпадъци предпочитаното решение е дълбоко геоложко погребване, като се използват същите хранилища, като тези за високоактивните отпадъци/отработено гориво или те се погребват отделно. За тази категория отпадъци Германия може да има действащо дълбоко геоложко хранилище преди 2014 г.

При категориите от най-малко опасни отпадъци, кратко живеещи ниско- и средноактивни и много нискоактивни отпадъци, 7 от 16 държави-членки с ядрени централи понастоящем експлоатират съоръжения за погребване на тези категории отпадъци. Все пак до 2020 г., ако се изпълнят съществуващите планове, всички държави, с изключение на Нидерландия, могат да разполагат с действащи съоръжения за погребване на този вид отпадъци.

2.2. Обществена приемливост

Последното проучване на Евробарометър⁴ относно радиоактивните отпадъци разкри, че 93 % от гражданите на ЕС подкрепят прилагането в настоящия момент на решения, свързани с дългосрочното управление на високоактивни отпадъци, но само 43 %

⁴ Специално издание на Евробарометър 297 (2008)

смятат, че дълбокото подземно погребване представлява най-подходящото решение. Посоченото изследване, както и последното проучване на Евробарометър⁵ по въпросите на ядрената безопасност показаха, че нерешения въпрос, свързан с радиоактивните отпадъци, представлява едно от опасенията на европейските граждани, свързани с ядрената енергия.

Прилагането на геоложкото погребване на радиоактивните отпадъци изисква политически ангажимент на дългосрочна основа, съвременни управленчески концепции, изградени върху поетапен подход и ранно включване на националните и местни заинтересовани страни за осигуряване на целесъобразни консултации и приемане. Такива съвременни управленчески концепции успешно залегнаха в основите на финландския и шведския подход.

3. ЗАКЛЮЧЕНИЯ

Комисията смята, че множество научни и технически области, които са от значение за геоложкото погребване на радиоактивните отпадъци, са достигнали степен на зрялост и преминаването към прилагането на този метод следва да бъде поощрявано и улеснявано.

Отлагането на вземането на окончателно решение по въпроса, политиката, наричана „да изчакаме и ще видим“, са неприемливи поради възможните последици от управлението на радиоактивните отпадъци и отработеното гориво върху здравето и безопасността, както и поради мнението на европейските граждани. Всички инициативи, които водят до насърчаване и улесняване на напредъка в посока на установяване и експлоатация на безопасни хранилища за отпадъци, се приветстват горещо.

Комисията смята, че регионалното и международно сътрудничество би могло да ускори процеса на вземане на окончателно решение по въпроса с погребването на отпадъците. Все пак, дори и регионалните решения да са привлекателни от гледна точка на икономии от мащаба, като създават възможности за значителни спестявания по отношение както на разходите, така и на ресурсите, е ясно, че дадена страна трябва да изрази желание да приеме на своя територия такъв регионален център, което изисква политическо и обществено съгласие.

Комисията смята също така, че предложенията на държави, нечленувачи в ЕС, за погребване на радиоактивни отпадъци и отработено гориво не следва да бъдат насърчавани поради технически и икономически причини, както и поради причини, свързани с безопасността и сигурността. Това е валидно особено когато потенциалната приемаща страна не е въвела същите технически, политически и социални изисквания и условия като тези, приети на равнището на Общността.

Управлението на радиоактивни отпадъци и отработено гориво представлява част от устойчивото развитие на националните ядрени програми, включващи планирането, изграждането и извеждането от експлоатация на ядрените съоръжения. С оглед на бъдещото използване на ядрената енергия, политиката на управление на отпадъците е въпрос от особено значение.

⁵ Специално издание на Евробарометър 271 (2007)

Създадената неотдавна Европейска група на високо равнище за ядрена безопасност и управление на отпадъците⁶, сформира също така и Работна група за управление на отпадъците, упълномощена да работи от името на групата на високо равнище за подобряване на управлението на отработеното гориво и радиоактивните отпадъци и извеждането от експлоатация в полза на европейските граждани.

Шестият доклад за състоянието „Управление на радиоактивни отпадъци и отработено гориво в Европейския съюз“ представлява фактическа обосновка, въз основа на която работната група разработва общо виждане и, ако е уместно, предлага общ подход в областта на безопасното управление на отработено гориво и радиоактивни отпадъци.

Настоящият доклад би следвало да улесни подновяването на обсъждането в Съвета и в Европейския парламент на законодателство на Европейския съюз.

⁶

Решение на Комисията от 17 юли 2007 г. (2007/530/Евратом), Официален вестник L 195/44